

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară: 1 „Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”

Domeniul major de intervenție: 1.5 „Programe doctorale și postdoctorale în sprijinul cercetării”

Titlul proiectului: „Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-economice și umaniste”

Cod Contract: POSDRU 6/1.5/S/4

Beneficiar: Universitatea Babeș - Bolyai

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

Nume și prenume:

ADELA FOFIU

Facultatea:

SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Domeniul studiilor doctorale:

SOCIOLOGIE

Titlul tezei de doctorat:

DISCUSURI APOCALIPTICE ÎN SFERA MEDIA ROMÂNEASCĂ

Conducătorul de doctorat:

PROF. DR. PETRU ILUȚ

Avizul (semnătura) conducătorului de doctorat

Data predării: 15.09.2011

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

**Investește în
OAMENI !**

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

Cuprins

Mulțumiri	...1
Introducere	...2
Partea 1 Cadrul de cercetare a urii virtuale	...7
Capitolul 1 Conceptualizări ale urii virtuale	...8
1.1 Concepte din noile media	...9
1.2 Contribuții din sociologie	...16
1.3 Concluzii	...33
Capitolul 2 Rădăcinile sociale și istorice ale urii virtuale în România	...36
2.1 Apariția dreptei în România	...36
2.2 Extrema dreaptă în România și internetul	...42
2.3 Concluzii	...48
Capitolul 3 Metodologii pentru evaluarea discursurilor apocaliptice în ura virtuală	...50
Partea 2 Dinamica urii virtuale pe internetul românesc	...57
Capitolul 4 Scenarii pe blogul Noii Drepte	...58
4.1 O scurtă descriere a blogului Noii Drepte	...58
4.2 Apocalipsa Europei	...64
4.3 Apocalipsa României	...74
4.4 Reacții on-line la discursurile apocaliptice	...88
4.5 Concluzii	...97
Capitolul 5 Strategiile urii virtuale la Noua Dreaptă	...99
5.1 Strategii textuale	...100
5.2 Strategii vizuale	...105
5.3 Macro-strategii: emoții și interacțiuni	...111
5.4 Concluzii	...115
Part 3 Omniprezența urii virtuale românești	...117
Capitolul 6 Ura virtuală și sfera media românească	...118
6.1 Un rizom virtual de extremă dreaptă: răspândirea discursurilor apocaliptice în jurul blogului Noii Drepte	...120
6.2 Prezența off-line a urii virtuale: conexiunile blogului Noii Drepte cu media și politica	...123
6.3 Jurnalismul popular	...130
6.4 Concluzii	...132
Capitolul 7 Sfârșitul e aproape. Sau nu e? Concluzii generale	...133
Bibliografie	...143

Cuvinte cheie

apocalipsă, ură virtuală, naționalism, ideologie, dreapta, mesaje media, noile media, conflict virtual, Europa de Est, etnie, rasă, politica emoțiilor, ură, furie, frică, rizom, globalizare, Arjun Appadurai, Sara Ahmed, whiteness, islamizare, ungarizare, țigănizare, de-creștinare.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECTIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

Parcursul istoric oferă multe dovezi ale amenințării grupurilor minoritare de către majoritate. Asimilarea, segregarea sau genocidul au avut loc la o scară mai mare și mult mai frecvent decât pluralismul. Primele trei au marginalizat sau eliminat alteritatea, pentru ca “noi” să prospere. Cea din urmă, deși a fost o încercare laudabilă de a promova egalitatea, pare, în era postmodernă, și sub o privire critică pesimistă, să fi eșuat. Tensiunile sociale între grupuri, loteria creării unei identități și incertitudinea găsirii unui loc de apartenență sunt premisele hazardului ca toate să se sfârșească, într-o formă sau alta. Imaginația socială, ca refugiu pentru a face față lumii, este alimentată de sfere ideologice* și sfere media* (Appadurai, 1996), care creează, intenționat sau nu, tensiuni sociale. Hall și colegii susțin că toate eforturile împotriva amenințărilor externe sunt atinse de semnificații apocaliptice (2000). Indivizii și grupurile e posibil să nu facă față tensiunilor sociale care le străpung viețile, iar reacții hazardate pot indica frica de un sfârșit ireversibil. Sfârșitul lumii este preocuparea tuturor.

Teza de față adresează discursuri apocaliptice dezvoltate în ura virtuală românească. Există o angoasă că lumea s-ar putea sfârși. Canalele mass media au început să sugereze și chiar să prezică sfârșitul lumii așa cum o cunoaștem. Titluri de ziar precum “White people in UK cities 'likely to be a minority in 20 years” (The Daily Mail, 2007), “Minority group numbers set to rise to 20 per cent” (Keely, 2010), “Etnicii bulgarii ar putea ajunge minoritari în propria țară în 2050” (Realitatea, 2010), “Studiu: Albii vor fi minoritari în SUA până în 2050” (Antena 3, 2009) – ca să numesc doar câteva – doar întăresc perspectiva îngrijorătoare asupra timpurilor noastre. Tehnologia informațiilor, globalizarea și teama de extincția grupului se împletesc în fenomenul social și psihologic al urii virtuale: violența împotriva, separarea, defăimarea, dezamăgirea sau ostilitatea față de ceilalți pe baza rasei, religiei, etnici, genului sau orientării sexuale, exprimate on-line (Franklin, 2010). În contextul urii virtuale, studiez discursuri extrem-naționaliste care dezvoltă teme apocaliptice, în care România și Europa sunt descrise și imaginate ca dispărând, ca experimentând o amenințare extremă, nemaiîntâlnită de-a lungul istoriei. Cândva centrală și dominantă, lumea albă creștină este acum descrisă ca pierzându-și centralitatea și prerogativele, ca transformându-se într-o minoritate culturală și numerică.

Capitolul 1 Conceptualizări ale urii virtuale

Capitolul 1 prezintă contribuțiile teoretice utile în înțelegerea temerilor apocaliptice și a anxietății, și a modului în care acestea funcționează în noul câmp de cercetare socială, spațiul virtual. Folosesc teoria agendei, cu dezvoltări conceptuale precum conflictul virtual, globalizarea și efectele sale, etnie și whiteness, și cu abordări psiho-sociale asupra identității, apartenenței și emoțiilor. În analiza mea, îmi amintesc constant să plasez aceste teorii și concepte în spațiul virtual și să explorez dacă funcționează diferit față de realitatea socială off-line. Aceste teorii se dovedesc valoroase în explorarea constructelor unei lumi amenințate să se sfârșească și în explorarea modului în care aceste constructe – sau discursuri apocaliptice – dezvoltate pe un monitor pot să emoționeze cititorul.

Simplul concept de ură virtuală – cyberhate - necesită cunoaștere din varii domenii, pentru a putea fi descifrată. Cyber este derivat din cybernetic, cu o origine greacă în κυβερνητικός (ciberniticos) = priceput în guvernare și conducere. Traducerea conceptului în mediul electronic denotă capacitatea de a controla și de a determina procesele din acest mediu. Ura, pe de altă parte, este o emoție foarte umană. În contextul specific în care se desfășoară studiul meu, ura este o

* Ideoscapes în original

* Mediascapes în original

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

dimensiune culturală, socială și politică a interacțiunilor umane. Nu este doar un sentiment – este un simbol al modului în care oamenii interacționează în circumstanțe specifice, și poate întreține și dezvolta ideologii extremiste.

Concepte din noile media

Utilizând schema lui De Fleur Ball-Rokeach, efectele media asupra indivizilor pot fi considerate drept cognitive (stabilirea unei agende), afective (stimularea anxietății) și comportamentale (de/activare) (1982, in Karatzogianni, 2006). Modul în care media livrează informații audienței are potențialul de a stabili o agendă – o listă a temelor de interes – care determină reacții anxioase, iar aceste anxietăți pot fi translatate în comportament.

Manuel Castells, Marshall McLuhan și Douglas Kellner au teroetizat noua dimensiune civilizațională a erei digitale. McLuhan a susținut că tehnologiile digitale ar trebui înțelese în măsura în care modelează societatea. Famosul său joc de cuvinte - “the media is the mass-age” versus “the media is the message” (Gardner, 2009) – sumarizează modul în care informația în era digitală a atins nivele de consum de masă și, în același timp, media livrează mesaje după ce le modelează în acord cu interese și scopuri specifice.

Cercetările lui Karatzogianni asupra felului în care noile media pot fi folosite pentru scopuri conflictuale au demonstrat că internetul este un mediu propice pentru conflicte sociopolitice și etnoreligioase (2006, 2009). Unul dintre argumentele cercetătoarei este că societățile informaționale caracterizate de trenduri globalizante au condus și la globalizarea conflictului.

Interesul meu în această teză se concentrează asupra proceselor care au loc când virtualitatea erei digitale oferă oportunitatea coagulării și expresiei anxietăților identitare în forme specifice. Indivizii albi folosesc noile media nu numai pentru a-și întări și a-și practica identitatea, ci și pentru a dezvolta discursuri anxioase despre identitatea lor sub influența trendurilor globalizante. După cum spune Fortier, felul în care internetul și tehnologiile digitale sunt utilizate ilustrează că multiculturalismul este ireversibil, că vom fi un sat global în cele din urmă, și cine știe ce fel de mix va fi peste o sută de ani (Bodmer, in Fortier, 2008).

Teorii despre globalizare

Inda și Rosaldo definesc globalizarea drept intensificarea inter-conectivității globale, sugerând o lume plină de mișcare și amestec, contacte și legături, interacțiuni persistente și schimb (Inda și Rosaldo, 2002). Autorii propun conceptul de de/teritorializare pentru a analiza efectele complexe ale globalizării. Cultura și spațiul sau teritoriul nu mai sunt interdependente, iar procesele și produsele culturale transcend nivelele locale și dislocă obiecte și actori.

Pentru înțelegerea mai accesibilă a proceselor globalizării, Arjun Appadurai propune o schema conceptuală cu cinci itemi: sfera etnică, sfera media, sfera tehno, sfera finanțelor și sfera ideologică*. În teza de față, lucrez cu sfera etnică și cu cea media. Sfera etnică este universul sau dimensiunea proceselor culturale globale care reunește turiști și localnici, indigeni și imigranți, muncitori sezonieri cu angajatori stabili, refugiați și exilați cu un “acasă” temporar. Appadurai susține că aceste grupuri fluide și în mișcare afectează deciziile politice și administrative, precum și procese identitate și memorii colective, prietenii, legături de familie, relații de muncă și de timp liber, într-o măsură mult mai mare decât am putea ghici. Sfera media, la rândul său, reunește toate canalele de comunicare și de mișcare a informației, fie ele controlate de imperii media, fie generate în spațiul virtual de bloggeri sau jurnaliști de ocazie. Această dimensiune fluidă modelează

* ethnoscape, mediascape, technoscape, finanscape, ideoscape în original

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

imaginarul, livrează idei deja procesate, creează idei noi, într-un proces fără sfârșit care poate determina modul în care lumea este văzută sau trăită.

Proiectul meu se bazează pe premisa că lumea postmodernă este rizomică (Deleuze and Guattari, 1987, in Appadurai, 1996; idem, in Karatzogianni, 2006). Forme ierarhice de interacțiune sunt dezasamblate și înlocuite de rețele fără nucleu. Aceste rețele antrenează dezrădăcinare, alienare și distanțare psihologică între indivizi și grupuri pe de o parte, și fantezii sau coșmaruri despre asemănări electronice, pe de altă parte (Appadurai, 1996, 2002). Globalizarea și-a încălcat promisiunile pentru o comunitate internațională (Appadurai, 2002), pentru un sat global (McLuhan, 1962) sau pentru multiculturalism, iar identitatea albă este identitatea socială care rezumă perspectiva dominantă a vestului asupra restului.

Teorii ale identității

Cu toate că cercetarea de față se axează asupra unor procese est-europene, conceptul “whiteness” se dovedește a fi cât se poate de relevant, după cum argumentează Garner: whiteness sau identitatea albă, un concept american născut din istoria sclaviei negrilor, poate fi considerată ca dimensiune etnică și/sau rasială a scenei europene, dat fiind că diferențele sunt culturale sunt la fel de importante în rasializarea celorlalți, pe cât de importantă este culoarea pielii (Gerner, 2006). Rasă albă europeană nu denotă un grup unitar, iar europenii pot fi rasializați în funcție de originile lor etnice. Termenul de xeno-rasism (Sivanandan, 2001, in Garner, 2006) etichetează procese prin care identități naționale din Europa sunt confirmate și întărite prin calificarea altor etnii sau naționalități ca non-albe sau ca mai puțin albe, ceea ce creează o ierarhie de nuanțe de alb. Naționalismul rasial a fost o dimensiune culturală relevantă în Europa Centrală și de Est, chiar și înainte de holocaustului. Politici de igienă socială și eugenie au fost de interes în această arie în secolul XIX, Școala de antropologie de la Viena fiind printre liderii intelectuali ai vremii, în această paradigmă (Turda și Weindling, 2007).

Dar de ce se îngrijorează critici precum Appadurai pentru eșecul globalizării? Globalizarea și susținătorii săi au omis faptul că idea națională și statul națiune sunt construite pe o structură internă solidă, pe o credință profundă că națiunea are un geniu etnic (Appadurai, 2006), iar în psyche-ul colectiv, acest geniu identitar este ușor translatat într-o cosmologie sacră a națiunii, pe bazele căreia grupurile etnice sunt incitate să își aleagă insiderii și să îi marginalizeze prin etichete negative pe outsideri. Astfel se naște problema relațiilor dintre minorități și majoritate, care, în democrațiile liberale din era globalizării, sunt marcate de suspiciune reciprocă și incertitudine. “Fear of Small Numbers. An Essay on the Geography of Anger” (Appadurai, 2006) arată că incertitudinile sociale create de fluxurile globale penetrează fisurile statelor națiune, prin incertitudini cenzitare – majoritatea națională nu poate niciodată ști cu siguranță, într-un context globaliza(n)t, câți oameni de un anume fel există; și prin definiții vagi ale identităților – o abordare multiculturală a comunităților sugerează ca trăsăturile culturale comune să fie recunoscute și prețuite, chiar dacă astfel procesul de includere și excludere, în definirea grupurilor, este profund afectat. Într-o societate globalizată, includerea unora nu mai înseamnă excluderea altora, pentru că identitățile sociale se suprapun.

Incetitudinile sociale fac loc, deci, reacțiilor emoționale prin care lumea este simțită, trăită prin afecte și sentimente, în detrimentul unei experiențe raționale și cognitive. TenHouten a propus o sociologie neurocognitivă a emoțiilor, o analiză cu trei nivele care combină dimensiunile biologică și evoluționară, mentală și psihologică, cu cea socială și culturală (2007). Furia și frica

* Teama de numere mici. Un eseu despre geografia furiei

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

sunt cel mai adesea discutate împreună, în contrast. Ambele sunt reacții la contexte sociale problematice, dar rezultatele sau expresiile lor sunt diferite. Pe când furia este o reacție afectivă pozitivă, frica este negativă. Un individ sau un grup furios canalizează furia în mod specific spre sursa problemei, în intenția de a o elimina. Frica, în schimb, este o emoție negativă, dat fiind că dezvoltă un efort de a scăpa sau de a evita pericolul. Ura, potrivit lui TenHouten, este cea mai intensă dorință de a distruge (2007). Este o emoție terțiară, dat fiind că poate dura pentru foarte mult timp – chiar și pentru o viață întreagă – și este un complex de alte emoții. Poate combina, de exemplu, furia ca acțiune distructivă – ceea ce face ca ura să fie o experiență afectivă pozitivă – și frica, dorință de fugă și de evitare – prin care ura devine o experiență negativă. Astfel, ura este ambivalentă. După Freud, neexprimarea urii poate conduce spre intensificarea sau generalizarea sa – fiul care își urăște tatăl fără să își exprime ura, va urî cândva și pe cumnatul său, sau pe toți bărbații (Turner, 2007). În același timp, expresii deschise ale urii au potențialul de a fi translatate în manifestări de iubire.

Capitolul 2 Rădăcinile sociale și istorice ale urii virtuale în România

În capitolul 2, urmăresc ideea națională de-a lungul a două secole din istoria României, pentru a înțelege originile naționalismului extremist care se exprimă astăzi on-line. De asemenea, câteva date despre utilizarea internetului în România se dovedesc relevante pentru înțelegerea faptului că ura virtuală în România este un fenomen în creștere, care are o audiență consistentă, dat fiind că ideile naționaliste sunt prezente în opinia publică. Câteva fire de istorie și teorii despre naționalism se împletesc pentru a adresa una dintre întrebările cercetării mele: ce este specific urii virtuale românești și ce este inspirat de ideologia supremației globale a rasei albe, experimentate on-line? Înțelegerea etniei ca un segment al societății, ai cărui membri sunt considerați, de către ei înșiși sau de către alții, ca având o origine comună, că împart dimensiuni ale unei culturi comune și care, în plus, participă la activități în care originea și cultura comună sunt ingrediente importante (Yinger, 1976, in Yinger, 1985) stă în centrul relațiilor interetnice din Europa de Est. Naționalismele din Balcani – expresia dorinței unei identități naționale sau a proceselor de întărire a identității naționale – perturbă echilibrul puterilor dominante (Bhikhu Parekh, în Sfikas, 199) și se asociază cu un disconfort clar (Said, în Sfikas, 1999) în lumea occidentală. Fluxurile dinamice ale globalizării, progresele tehnologiilor informației și comunicării și moștenirea celui de al doilea război mondial au transformat naționalismul, în viziunea occidentului, într-o formă demodată de comportament politic (Sfikas, 1999). Societățile din era globalizării se diversifică pe măsură ce găzduiesc fluxuri de migrație, și în același timp discursurile politice au promovat toleranța și drepturile omului, pentru a putea proteja diversitatea. În acest sens, discursurile naționaliste din Balcani și din Europa de Est au fost acuzate ca extreme și nenesare, deci redundante. Dar naționalismul ar putea fi înțeles ca endemic Balcanilor. Incertitudinea istorică a apartenenței poate aduce cu sine năzuința spre o identitate care să tranșeze generații și regimuri politice. România a avut o istorie agitată, provinciile sale actuale fiind motive istorice de dispută între puteri imperiale, fapt care nu a permis identităților locale să nu se fixeze decât recent, în termeni istorici, iar această fixare este încă discutabilă. În acest sens, naționalismul ar putea fi înțeles ca ultima resursă pentru popoarele din Balcani, și pentru România, prin care provocările istorice caracteristice acestei zone să fie gestionate. Ultimele două secole din istoria României pot fi larg înțelese ca o perioadă de naștere a ideii naționale și de unificare într-un stat, întărit prin naționalismul rasist (de la 1800 până la 1918-1920, de la 1920 până la 1940), și o perioadă când etnia și naționalismul au fost profund afectate de comunism (din 1940 până în 1989, și din 1989 până astăzi), perioade în care ideea

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posдру2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

națională a fost o chestiune de apartenență genetică (străbuni de aceeași etnie), o chestiune de construcție culturală (o limbă și simboluri naționale comune) și o chestiune de solidaritate prin auto-declarare (Lazăr, 2000).

De vreme ce studiul meu începe cu discursurile Noii Drepte, trebuie luat în considerare că extremismul de dreapta din România de astăzi își are originile în Mișcarea Legionară. Liderii și reprezentanții săi, Corneliu Zelea Codreanu, Horia Sima, Mareșalul Ion Antonescu, Ion Moța și Vasile Marin, sunt simboluri centrale ale naționalismului de extremă de după 1989. A aprecia măsura în care naționalismul extrem se răspândește astăzi în România nu este o sarcină ușoară, dat fiind că, așa cum susțin unii cercetători, este dificil să se numere fiecare organizație politică și să se stabilească filiațiile și conexiunile dintre ele (Andreescu, 2003), dar în același timp, în secolul XXI cea mai importantă organizație care urmează Mișcării Legionare este Noua Dreaptă.

Studii asupra precepției publice a minorității rome sau a țiganilor în România indică un pattern de interacțiuni majoritate-minoritate consistent cu ideologia politică și cu discursul public intelectual al naționalismului. Subiectul etniei rome în România a fost de-a lungul istoriei un aspect problematic al spațiului românesc multi-etnic și multicultural. Faptul că aceste atitudini sunt încă predispuse spre valori extremiste – după cum arată un studiu IRES din 2011 despre atitudini față de minorități din România, și etnobarometrul dezvoltat din 1999 – este consistent cu reemergența constantă a discursului naționalist în România.

Întrebări de cercetare

Pe baza acestor concepte și cadre teoretice, urmăresc câteva obiective în cercetarea discursurilor apocaliptice din ura virtuală:

Identificarea specificului urii virtuale din România și a influențelor ideologiei supremației rasei albe.

Explorarea cărei lumi este percepută ca amenințată să se sfârșească.

Identificarea discursurilor apocaliptice: apocalipsa va fi un conflict armat, o răsturnare a echilibrului demografic al etniilor, un mixaj cultural ?

Evaluarea dimensiunii afective a apocalipselor virtuale: discursurile distopice despre lume, dezvoltate în spațiul virtual, au potențialul de a emoționa audiența ?

Capitolul 3 Metodologii pentru evaluarea discursurilor apocaliptice în ura virtuală

Capitolul 3 prezintă provocările metodologice și deciziile care au ghidat acest proiect doctoral. Elaborez premise despre analiza de conținut, despre noul câmp de cercetare socială, internetul, și despre aspectele etice și practice ale cercetării mele.

Deși, așa cum explică Daniels (2009, 195-206), sociologii au evitat internetul ca mediu de cercetare pentru mult timp, ura în spațiul virtual este o problemă socială consistentă care trebuie să fie abordată sistematic și riguros. Cercetarea pe ura virtuală dezvoltată aici se bazează pe analiză de conținut calitativă, pe text și itemi vizuali de pe internet. Un software de actualitate mi-a fost extrem de util în colectarea, stocarea și analiza datelor, drept urmare pentru utilizarea datelor calitative într-o manieră puternică pentru înțelegerea discursului urii virtuale și dimensiunea sale apocaliptice.

Analiza de conținut e definită ca o metodă validă pentru a face interențe de la un text la alte condiții sau proprietăți diferite, ale sursei textului (Krippendorff, în Chelcea, 2004, ch. 11), ceea ce înseamnă că, prin achiziționarea de cunoștințe despre conținutul on-line, se poate obține cunoaștere suplimentară despre creatorii conținutului on-line. Dat fiind că ura on-line este susținută de structuri

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posдру2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

off-line, analiza de conținut contribuie la înțelegerea și monitorizarea modului în care organizațiile extrem-naționaliste din România utilizează noile media.

Blogul Noii Drepte este on-line din iunie 2008. De atunci, s-au publicat mai mult de 2000 de articole. Am selectat manual articole din ianuarie 2010 până în martie 2011 – jumătate din viața blogului. Un eșantion preliminar de 450 articole a fost stocat într-o arhivă electronică ca documente portabile (*.pdf). Când a fost necesar – din motive practice, de exemplu rezoluția imaginii din articol era prea mică – am descărcat imaginile separat și le-am salvat în format grafic (*.jpg sau *.gif). Analiza practică a datelor a fost facilitată de programul MaxQDA, foarte util ca instrument de gestionare a arhivelor, de la stocare și categorizare, până la codificare, filtrare și generare de reprezentări grafice. Lectura și codificarea articolelor a implicat renunțarea la itemi care nu se încadrau în condiționările conceptuale și metodologice ale cercetării, astfel că eșantionul final a fost N=290.

Capitolul 4 Scenarii pe blogul Noii Drepte

Pentru a înțelege mai bine ura virtuală românească, în capitolul 4 analizez blogul Noii Drepte (blog.nouadreapta.org) efectuând analiză de conținut calitativă pe etnosimboluri și pe discursuri apocaliptice cu referire la Europa și România. Amenințarea extremă la adresa unei idei naționale sau identități nu este o noutate în ideologiile extremiste, însă studiul meu are ca scop identificarea exactă a scenariilor dezvoltate de Noua Dreaptă.

Simbolismul Noii Drepte

Etnosimbolismul marchează continuitatea dintre forme de coeziune socială pre-moderne și moderne, fără a ignora schimbările implicate de modernizare. La centrul abordării etnosimbolice se află ideea unui ethnos dominant (Smith, 1991, în Leoussi, 2007), în jurul căruia, de-a lungul istoriei, alte grupuri etnice s-au adunat și au format comunități, ulterior reunite pe același teritoriu, sub același nume național și organizate în același stat. Pe linia de gândire a lui Appadurai, abordarea etnosimbolică recunoaște primordia etnică (2006), care este în joc în contextul fluxurile globalizante de informație, norme și valori. Aceste considerente se dovedesc excepțional de relevante pentru dinamicile din Europa de Est, unde grupurile naționale sunt variate și diverse din punct de vedere etnic, iar problema dominanței etnice s-a negociat de-a lungul istoriei.

Simbolismul Noii Drepte este construit pe o împletire de simboluri europene, românești și ale ideologiei supremației albilor, ceea ce ilustrează atât ideea națională ca centrală ideologiei exprimate pe blog, cât și apartenența la o mișcare globală de întărire și susținere a rasei albe și a identității europene ca origine a tuturor popoarelor lumii.

Urmărirea ideii naționale în ultimele două secole de istorie a României s-a concretizat în identificarea acelorași subiecte și idei și pe blogul Noii Drepte. Nationalismul extrem în România a respins modernitatea, influențele occidentale, drepturile etniilor, alte religii decât creștin ortodoxismul, semitismul și homosexualitatea. În varii măsuri, acești factori erau considerați ca amenințare la adresa României și a ideii naționale românești, iar această viziune este prezentă astăzi pe blogul Noii Drepte. Cu toate acestea, blogul dezvoltă și subiecte diferite. Am structurat datele culese în funcție de temele adresate – identitatea de român și cea de european – și în funcție de fluxurile de comunicare – mesaje create de bloggeri și reacții ale audienței la aceste mesaje.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investeste în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

Discursurile apocaliptice ale Noii Drepte Apocalipsa Europei:

1. Declinul demografic al albilor are un înțeles elementar pentru Noua Dreaptă: o rată de fertilitate sub minimul necesar pentru reproducerea sustenabilă a unei populații, direct relaționată cu îmbătrânirea constantă a populației. Acest fapt nu este spontan, spun bloggerii, ci este susținut de manevre politice și aprofundat de crizele economice. Noua Dreaptă susține că proiectul Uniunii Europene, alături de noua ordine globală foarte temeinic gândită, susține homosexualitatea și distruge familia tradițională nucleară, unită prin lege și prin cuvântul lui Dumnezeu. Legi care susțin alianțele formale între indivizi fără a ține cont de genul acestora și scăderea importanței uniunii religioase, dezechilibrează valoarea familiei tradiționale și promovează o structură socială care nu e propice pentru nașterea copiilor. Familiile tradiționale care încă există și cuplurile decid să nu aibă copii din cauza dificultăților economice care nu ar permite copiilor să crească având asigurat minimul necesar. În plus, curentele feministe determină femeile să aprecieze mai mult cariera și succesul, decât un soț sau copii, și astfel decid să aibă un copil la vârste tot mai înaintate. Blogul este marcat de paranoia împotriva unei conspirații globale care urmărește să înlocuiască orice sursă de alimente, nutrienți și medicamente cu substanțe chimice care se acumulează în organismul uman și îl otrăvește. O biopolitică globală de control demografic este destinată întâi albilor, apoi celorlalte rase. Declinul demografic al albilor este determinat politic, accentuat de crize economice și coordonat de puteri rău voitoare.

2. Moartea spirituală și religioasă a Europei: Europeanii își pierd religia și devin atei sau se convertesc la alte religii decât cea creștină, din cauza eșecului Uniunii Europene. Decreștinarea este descrisă ca proces planificat de către instituțiile Uniunii, o amenințare extremă la adresa religie creștine, element central al culturii și identității europene cu vechime milenară. Chiar dacă Europa a marcat alte culturi și istorii prin misionariatul său creștin, bătrânul continent trăiește astăzi o descreștere masivă a practicilor creștine. Acest fapt este mai complex decât secularizarea adusă de modernizare: europenii trăiesc într-o amorțire spirituală, nu doar într-o lume în care religia și puterea politică se separă.

3. Transformarea culturală a Europei: Eurabia: în viziunea Noii Drepte, o conspirație politică are loc la nivel european, conspirație care a programat islamizarea continentului, o ofensă imensă la adresa identității europene, cultural și istoric definită prin contrast cu orientul islamic (Said, 1978). Un nou stat virtual, Eurabia, este profețit ca moartea culturii europene, cândva puternică și centrală. Acest viitor stat e creat de diverși factori: decreaseștinarea europenilor, un cadru politic permisiv, dinamica demografică a musulmanilor în Europa și ideologia jihadistă. Dat fiind că europenii trăiesc într-un gol spiritual, filosofia și religia musulmană pot răspunde cu ușurință lipsei de spiritualitate, fie prin câștigarea de convertiți, fie prin răspândirea propriilor adepți și practici. O expansiune de moschei planificată politic va prelua orașe foste creștine din Europa, iar peisajul se va schimba definitiv cu noile simboluri culturale. Politicienii europeni subscriu la acest proces, dat fiind că așteaptă simpatizanți și votanți din rândurile musulmanilor, cărora le aprobă practica proprii culturi și religii pe teritorii europene. Identitatea creștină europeană e trădată de avariția pentru voturi și putere politică. Europa este extrem de vulnerabilă în fața ideologiei jihadiste, împotriva căreia nu are nici urma de putere politică sau spirituală. Musulmanii au disciplina și structura unei practici culturale, chiar și pe teritorii străine, pe când europenii uită propria cultură. Efortul orchestrat de islamizare este completat de demografica musulmanilor. Rata de fertilitate la femeile musulmane este de două sau de trei ori mai mare decât rata de fertilitate a femeilor albe, ceea ce e consistent cu subiectul declinului demografic al albilor, primul discurs apocaliptic.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posдру2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

4. Până în 2050, Europa nu va mai exista:

Amenințările apocaliptice la adresa Europei sunt încărcate cu simbolism și conținut afectiv. Reacții emoționale la aceste scenarii sunt intense și negative, iar expresii de ură sunt frecvent asociate cu discursul islamizării și discriminării albilor, iar declinul demografic provoacă expresii de îngrijorare. Toate aeste sunt însă umbrite de spectrul unei certitudini: apocalipsa se va întâmpla fără tăgadă, iar bloggerii fac aproximări ale momentului final. 2030, 2040 sau 2050 sunt termenele limită pentru finalizarea declinului demografic cu extincția rasei albe sau cu transformarea albilor cândva majoritari în minorități neglijabile.

Apocalipsa României

1. Ungarizarea României este descrisă drept cea mai mare amenințare la adresa identității române. Este un proces determinat masiv de manevre politice. Cea mai importantă dimensiune a conspirației politice este faptul ca minoritatea maghiară din România este reprezentată de un partid politic care a fost întotdeauna în coaliția de guvernare, începând cu 1989. Drept urmare, Noua Dreaptă denunța a conspirație politică între partidul maghiar și partidele românești care mențin puterea prin negocieri etnice și naționale. De exemplu, Noua Dreaptă acuză partidul actual de la guvernare, PDL, că și-ar conserva puterea aliindu-se cu UDMR, care, în schimb, manipulează politica din România pentru a obține autonomie teritorială în județele cu cea mai mare densitate a populației maghiare¹, și, în cele din urmă, pentru întreaga Transilvania. E urmărit, de asemenea, și un țel mai mare, acela de se a reatașa Transilvania Ungariei. Acuzații frecvente la adresa președintelui României și a miniștrilor sunt prezente pe blog. Noua Dreaptă acuză presiunea constantă pe care maghiarii o exercită asupra sistemului politic din România, pentru a-și obține autonomia. Vice-președintele Parlamentului European este liderul UDMR, iar acest fapt simbolizează pentru Noua Dreaptă un mare succes al maghiarilor, în tentativele lor de a se apropia de momentul autonomiei județelor în cauză. Spre exasperarea Noii Drepte, maghiarii din România au primit recent dreptul de a cere cetățenie ungară. Apocalipsa prin ungarizare e ilustrată prin câteva hărți publicate pe blog. Un model reprezintă centrul României ca fiind ungarizat, iar celălalt reprezintă România fără Transilvania.

2. O țară diferită: Rromânia:

Cea de a doua amenințare etnică la adresa identității române este țigănzarea. Dacă ungarizarea este un proces politic și simbolic care atacă valorile românești, țigănzarea este o chestiune de echilibru al numerelor, care conduce la discriminarea românilor. Problema simbolică a asemănării denumirilor celor două etnii, român și rom, este intens denunțată de către Noua Dreaptă. Suspectând o conspirație între elitele romilor și puterea politică din România, Noua Dreaptă imaginează dispariția /româniei de pe hartă și înlocuirea ei cu o nouă țară: Rromânia. Acest joc de cuvinte mizează pe similitudinea dintre cele două etnonime și pe diferența imediat evidentă din faptul că în limba romani, rom s-ar scrie cu dublu r.

Reacțiile audienței la discursurile apocaliptice

Audiența nu este doar un pion în restructurarea lumii prin vocea Noii Drepte. De vreme ce indivizii și instituțiile își folosesc vocea ca acțiune și schimbă lumea prin discursuri care sunt paralele cu realitatea obiectivă, Noua Dreaptă reușește să recreeze o lume care se sfârșește, ca rezultat al mai multor procese etnice, demografice, religioase, care dezechilibrează lumea așa cum o știm. Succesul lor este ilustrat de faptul că audiența, cititorul on-line, decide să răspundă la aceste

¹ Harghita și Covasna se află în centrul României și sunt locuite de 75% populație maghiară.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posдру2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

discursuri și să semnaleze că mesajul a fost primit. Astfel, vocea noii Drepte devine un eveniment dialogic, care alterează lumea simbolic. Conceptele de voce și discurs transformă, însă, audiența într-o piesă de puzzle manipulată prin discurs, ceea ce, într-o viziune critică, sărăcește audiența de voință și putere. Analiza comentariilor la articolele de pe blogul Noii Drepte invalidează această abordare și demonstrează că audiența are propria sa voință, dat fiind că nu doar confirmă primirea mesajelor apocaliptice ale Noii Drepte, dar le și dezvoltă, le explică, încearcă să le rezolve și caută soluții. Toate aceste discursuri, din comentarii, sunt încărcate cu voință și acțiune. Lumea nu este remodelată doar de către Noua Dreaptă, ci și de către audiență. În acest sens, există un parteneriat între cele două elemente ale procesului de comunicare – naratorul și audiență, scriitorul și cititorul. Narațiunile apocaliptice se nasc on-line, pe măsură ce bloggerii Noii Drepte își publică ideile. Dar de cealaltă parte a monitorului, există însă o audiență interesată de discursurile apocaliptice care este capabilă să le primească și să le dezvolte până la punctul unei contra-reacții.

Capitolul 5 Strategiile urii virtuale la Noua Dreaptă

Capitolul 5 analizează datele descrise în capitolul 4, și arată că ura virtuală românească folosește strategii discursive textuale, vizuale, emoționale și interacționale, prin care lumea este construită ca sfârșindu-se, și prin care anumite emoții – anxietate, furie, ură – primesc valoare normativă și ideologică. Aceste strategii investesc audiența cu puterea și cunoașterea necesare în reglarea numitelor emoții, care astfel sunt canalizate înspre Celălalt amenințător. Discursul apocaliptic apare, deci, ca îmbinând contribuțiile emițătorilor și cele ale audienței.

1. Strategii textuale: ura virtuală de limbă română se bazează pe informații familiare și relevante. Retorica și coerența artificiilor textuale rezidă în relevanța istorică a conceptelor utilizate în structurile propoziționale. Strategia textuală este astfel integrată în strategia socioculturală și conlucrează cu aceasta la crearea unei macrostrategii care descrie o lume apocaliptică. Aceste strategii textuale reconstruiesc lumea cititorului nu prin a ignora situația actuală și bagajul pe care cititorul îl are, ci prin utilizarea tuturor acestor piese într-o nouă combinație. La acest punct, eficacitatea strategiilor textuale rezidă în potențialul pe care noile structuri și reprezentări îl au.

2. Strategii vizuale: Punți vizuale, caligrafii, reprezentări geografice colaborează pe blogul Noii Drepte spre a reconstrui lumea. Indivizii utilizează reprezentări ale realității sociale pe care le construiesc ei înșiși și cu ajutorul celorlalți – un proces similar socializării primare. S-ar putea chiar spune că modurile în care Noua Dreaptă reconstruiește lumea este un proces de socializare terțiară – la vârsta adultă. Aceste strategii vizuale comunică cititorului cum este lumea, cum trebuie reprezentată și cum trebuie înțeleasă. Noua Dreaptă își asumă o dată în plus rolul înțelepciunii și al înțelegerii existenței, iar roluri atât de puternice reușesc întotdeauna să modeleze percepțiile celorlalți.

3. Strategii emoționale și interacționale: Strategiile textuale și vizuale asupra cărora am dezvoltat capitolul 5 sunt eficiente și ușor de utilizat, dat fiind că sunt fixate într-o strategie socioculturală care permite ca semnificațiile apocaliptice să fie dezvoltate și crezute. Intenționalitatea acestor strategii lucrează la nivele și mai înalte, în macrostrategii care coordonează și structurează discursurile Noii Drepte. Macrostrategiile au rolul de a stabili tema comunicării într-o situație comunicațională. Ahmed analizează politicile culturale ale emoțiilor, susținând că acestea folosesc cuvinte adevizive sau metonimii (Ahmed, 2004). Politicile culturale lucrează prin repetiția cuvintelor care astfel primesc putere și semnificație intense, pe măsură ce devin asociate cu itemi aleși din realitatea socială. Combinația care se creează printr-un cuvânt adeviziv și un obiect

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

semnificat devine un instrument al politicilor culturale, în stimularea emoțiilor, voliției, schimbării, înțelegerilor, explicațiilor, reprezentărilor lumii și în desemnarea țărilor ispășitori.

Capitolul 6 Ura virtuală și sfera media românească

Dat fiind că internetul este un mediu în creștere constantă, cu dinamici și dimensiuni complexe, relevanța valorii discursurilor apocaliptice pe blogul Noii Drepte e discutabilă. Capitolul 6 abordează această discuție poziționând blogul Noii Drepte în relație cu alte webiste-uri, cu alți actori media, politici și culturali din România, și arată că blogul și aceste website-uri fac parte dintr-un rizom virtual (Deleuze și Guattari, 1987, în Karatzogianni, 2006), o rețea fără nucleu care are capacitatea infinită de a se extinde prin fiecare componentă. Astfel, usa virtuală apocaliptică este plasată într-o sferă media largă. Această dimensiune fluidă modelează imaginarul, livrează idei procesate, stimulează alte idei, într-un proces fără sfârșit care poate determina modul în care lumea este văzută și trăită. Astfel, în capitolul 6 arăt că ura virtuală de limbă română conține o cosmologie etnică și națională (Appadurai, 2006) ilustrativă pentru opinia publică din România față de subiecte etnice sau naționale.

Faptul că majoritatea articolelor de pe blogul Noii Drepte sunt republicate de pe alte website-uri are o dublă semnificație. Pe de o parte, blogul Noii Drepte apelează la surse externe pentru a culege date consistente cu propria ideologie, iar dacă articolul original nu se pliază perfect, autorii Noii Drepte intervin și alterează textul articolului sau imaginile atașate. Pe de altă parte, dat fiind că mesajele originale nu au solicitat o intervenție amplă pentru a se potrivi unui ambient extremist, se poate argumenta că website-urile de origine practicau deja discursuri de dreapta sau naționaliste. Navigarea pe aceste website-uri, conectate la blogul Noii Drepte, arată factura lor: bloguri naționaliste, reviste de presă sau nume celebre ale mass mediei românești. Acest aspect este consistent cu considerațiile lui Andreescu despre opinia publică din România, care, în varii ocazii, și-a demonstrat înclinațiile spre atitudini și discursuri naționaliste (2003).

În botanică, un rizom este o masă de rădăcini subterane care se întind pe orizontală. Dacă un rizom este rupt în părți mai mici, fiecare parte are capacitatea de a se autosuține și de a continua să crească într-o nouă plantă. După ce am descris și am analizat conținutul blogului Noii Drepte, scopul meu este să arăt dimensiunea interacțiunilor blogului cu amplul internet scris în română. Un rizom virtual conectează blogul ND cu varii alte website-uri. Datele au arătat că blogul ND nu este un jurnal izolat al câtorva indivizi solitari, ci că este răspândit în cyberspace. Dacă aceste conexiuni sunt coerente ideologic constituie subiectul acestui capitol.

Rizomul virtual care se dezvoltă prin blogul ND indică faptul că ceea ce inițial am numit cyberhate sau ură virtuală penetrează mult mai multe straturi ale internetului românesc. Un rizom virtual de extremă dreaptă se dezvoltă din punct în punct, din legătură în legătură, din citare în citare. Combinația de media centrală, alternativă, religioasă, independentă și bloguri sugerează potențialul expansiunii rizomului extremist. Dacă fiecare parte a rizomului poate supraviețui și crește prin sine, într-o nouă entitate, analiza fiecărui punct de pe harta rizomului poate conduce la universuri alternative de teamă și ură.

Capitolul 7 Sfârșitul e aproape. Sau nu e? Concluzii generale

Capitolul 6 rezumă și discută rezultatele acestei cercetări exploratorii și, de asemenea, deschide direcții noi de cercetare.

Temele apocaliptice sunt constitutive pentru imaginul naționalist sau de extremă dreapta (Berlet, 1999). Această teză a abordat strategiile utilizate pe internet de către Noua Dreaptă din

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

România pentru a crea distopii, pentru a manipula emoții, pentru a reconstrui identitatea de român, de european, de alb, și, în contrast, pentru a construi alteritatea. Blogul Noii Drepte nu este un fenomen periferic. Cartografierea citărilor și legăturilor cu alte website-uri a arătat o relație strânsă între varii tipuri de media din România, care adresează macro-teme distopice și apocaliptice.

Lumea cui se sfârșește?

Cea mai persistentă caracteristică a identității albe, așa cum e ea construită în cyberhate, este moartea sa. Identitatea de alb este imaginată ca dispărând. Exercițiul imaginar dezvoltat în cyberhate creează viitoruri distopice care uneori par desprinse din scenariile science-fiction, însă dimensiunea realistă a acestor scenarii rezidă în eficiența emoțională și impactul pe care le au, de fapt. Discursurile apocaliptice on-line sunt intens reflexive, iar o întrebare centrală care trebuie să ghideze înțelegerea acestor narțiuni este: ce ne spune combinarea strategiilor textuale, vizuale și emoționale în discursuri on-line despre fanteziile sinelui național, pentru a folosi cuvintele lui Fortier (2008). Simplul conținut al discursurilor de pe blogul Noii Drepte este relevant și important pentru politica actuală, și cu atât mai mult relevanța crește atunci când aceste discursuri sunt urmărite în ansamblul rizomului media, dat fiind că problema multiculturală a viitorului național definește necesitățile urgente ale prezentului (Fortier, 2008).

Sinele național (a fi român) și sinele rasial (a fi alb) sunt temute că vor dispărea din cauza intensificării incertitudinilor sociale (Appdurai, 2006). Acestea sunt tensiuni create în sfera etnică și în cea media, dat fiind că majoritatea națională nu poate niciodată ști cu siguranță, într-un context globalizat, câți oameni de un anumit fel există, și că indivizii pot cu ușurință să aparțină mai multor grupuri etnice, culturale, rasiale, simultan.

Identitatea de european este conturată în discursurile apocaliptice prin contrast cu cultura islamică, ateismul, migrația și noi generații de copii etnici. Acest discurs creează două Europe. O Europa din Epoca de Aur, iubită, sfântă, creștină și cu teamă de Dumnezeu, originar albă și stabilă, puternică prin propriile popoare, născute și crescute pe teritoriile sale. Aceasta este Europa care, cândva, a cucerit lumea, care a fost leagănul civilizației. A doua Europă este plânsă ca dispărând, este bolnavă spiritual și slăbită religios. Este sfâșiată din interior și agresată din exterior. După cum spune Fortier, transformările aduse de multiculturalism și globalizare recreează trupul care este transformat în însăși dovada transformării sale (2008). Astfel, apocalipsa este un discurs reflexiv – este o dovadă în sine, pentru sine.

Rizomul virtual de extremă dreaptă dezvoltă, deci, un scenariu intens al sfârșitului europenilor albi și creștini, și al românilor albi și creștini. Cele două sfârșituri sunt relaționate, iar căderea Europei atrage după sine căderea României.

Eficacitatea afectivă a cyber-apocalipselor

Paradigma coconstructivistă (Holodyski și Friedlmeier, 2006) și teoria socială a emoțiilor (Turner, 2007) explică discursurile apocaliptice din rizomul virtual drept contexte culturale care manipulează emoții și le imprimă asupra cititorului (Ahmed, 2004) – prin producerea și transmiterea emoțiilor, și educă cititorul să își canalizeze emoțiile către obiecte externe, minoritățile – prin reglarea emoțiilor. În plus, aceste paradigme arată cum rizomul virtual de extremă dreaptă creează și transmite emoții care se intensifică fără un stimul necesar. O dată imprimate asupra cititorului, ura și anxietatea au capacitatea de a crește de la sine. Strategiile utilizate on-line în acest sens plasează momentul apocalipsei în timpuri nedeterminate: se întâmplă deja, și totodată se va întâmpla în câțiva ani. Incertitudinea momentului extincției culturale și de grup creează certitudinea

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

apocalipsei. Cu alte cuvinte, discursurile on-line manipulează viitorurile distopice și conving că, deși nu este sigur când se va întâmpla, cu certitudine se va întâmpla.

Bibliografie completă

1. 9am. (2009). S-a deschis Agentia de Investigatii Media online. *9am* , pp. <http://www.9am.ro/stiri-revista-presei/Business/Media/141088/S-a-deschis-Agentia-de-Investigatii-Media-online.html>.
2. Abrams, D., & Hogg, M. (2004). Metatheory: Lessons from Social Identity Research. *Personality and Social Psychology Review* , 8, 98.
3. Adams, J., & Roscigno, V. (2005). White Supremacists, Oppositional Culture and the World Wide Web. *Social Forces* , 84 (2), 759-778.
4. Adams, T. & Smith, S. (2008). *Electronic Tribes. The Virtual Worlds of Geeks, Gamers, Shamans, and Scammers*. Austin, USA: University of Texas Press.
5. Ahmed, P., Feliciano, C., & Emigh, R. J. (2007). Internal and External Ethnic Assessments in Eastern Europe. *Social Forces* , 86 (1).
6. Ahmed, S. (2004). *The Cultural Politics of Emotion*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
7. AMP - Agenția de Monitorizare a Presei. (2006). *Ura si intoleranta în spatiul virtual. Raport de monitorizare a site-urilor cu continut discriminatoriu, rasist, xenofob, homofob*. București: Agenția de Monitorizare a Presei.
8. Andreescu, G. (2003). *Right-wing extremism in Romania*. Cluj-Napoca: Ethnocultural Diversity Resource Center.
9. Andreescu, G. (2004). *Națiuni și Minorități*. Iași: Polirom.
10. Antena 3. (2009). Studiu: Albii vor fi minoritari în SUA până în 2050. *Antena 3* , pp. <http://www.antena3.ro/externe/studiu-albii-vor-fi-minoritari-in-sua-pana-in-2050-87651.html>.
11. Appadurai, A. (2002). Broken Promises. *Foreign Policy* , 42-44.
12. Appadurai, A. (2006). *Fear of Small Numbers. An Essay on the Geography of Anger*. Durham and London: Duke University Press.
13. Appadurai, A. (1996). *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. Minneapolis, USA: University of Minnesota Press.
14. Atton, C. (2006). Far-right media on the internet: culture, discourse and power. *New Media Society* (8), 573-587.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posдру2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

15. Back, L., & Ware, V. (2002). *Out of whiteness: color, politics and culture*. Chicago, USA: The University Chicago Press.
16. Berlet, C. (1999). *Dances with Devils. How Apocalyptic and Millennialist Themes Influence Right Wing Scapegoating and Conspiracism*. Retrieved December 5, 2010, from www.publiceye.org: http://www.publiceye.org/apocalyptic/Dances_with_Devils_2.html
17. Burris, V., Smith, E., & Strahm, A. (2002). White Supremacist Networks on the Internet. *Sociological Focus* , 33 (2), 215-235.
18. Butler, O. E. (2008). Sunetele vrobirii. In J. J. Adams, *Taramurile pustiite. Povesti ale apocalipsei*. Bucuresti: Nemira.
19. Castells, M. (2004). *The Network Society. A Cross-cultural Perspective*. Cheltenham: Eduard Elgar.
20. Cesereanu, R. (2003). *Imaginarul violent al romanilor*. Bucuresti: Humanitas.
21. Chelcea, S. (2004). *Initiere în cercetarea sociologică*. Bucuresti: Comunicare.ro.
22. Conversi, D. (2007). Mapping the field: Theories of nationalism and the ethnosymbolic approach. In A. Leoussi, & S. Grosby, *Nationalism and Ethnosymbolism: History, Culture and Ethnicity in the Farmation of Nations* (pp. 15-31). Edinburgh: Edinburgh University Press.
23. Crisp, R., & Beck, S. (2005). Reducing Intergroup Bias: The Moderating Role of Ingroup Identification. *Group Processes & Intergroup Relations* , 8, 173.
24. Culic, I., Horvath, I. & Raț, C. (2000). Modelul românesc al relațiilor interetnice reflectat în "Etnobarometru". In L. Nastasă & L. Salat, *Relații interetnice în România postcomunistă. Documentele conferinței "Modelul românesc de relații interetnice. Ultimii zece ani, următorii zece ani. București, 7-8 iulie 2000"*. (pp. 253-345). Cluj-Napoca: Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală.
25. Daniels, J. (2009). *Cyber Racism. White Supremacy Online and the New Attack on Civil Rights*. New York: Rowman & Littlefield Publishers.
26. Dâncu, V. (2009). *Comunicarea simbolică. Arhitectura discursului publicitar*. Cluj-Napoca: Eikon.
27. Descartes, R. (1989). *The Passions of the Soul*. Indinanapolis, USA: Hackett Publishing.
28. Dijk, T. A., & Kintsch, W. (1983). *Strategies of Discourse Comprehension*. New York: Academic Press.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

29. Dobbs, M., & Crano, W. (2001). Outgroup Accountability in the Minimal Group Paradigm: Implications for Aversive Discrimination and Social Identity Theory. *Personality and Social Psychology Bulletin* , 27, 355.
30. Doctorow, C. (2006). When Sysadmins Ruled the Earth. *Feedbooks*.
31. Donnarae, M. (2001). Editor's Introduction: Racism and Antiracism: Forty Years of Theories and Debates. *The Lion and the Unicorn* , 25 (3), 337-352.
32. Dovidio, J., Gaertner, S., & Saguy, T. (2009). Commonality and the Complexity of "We": Social Attitudes and Social Change. *Personality and Social Psychology Review* , 13, 3.
33. Drăgoescu, A. (1997). *Istoria României. Transilvania*. Cluj-Napoca: Editura George Barițiu.
34. Duffy, M. (2003). Web of Hate: a Fantasy Theme Analysis of the Rhetorical Vision of Hate Groups Online. *Journal of Communication Inquiry* , 27, 291-312.
35. Eco, U. (1994). *Apocalypse Postponed*. Bloomington, USA: Indiana University Press.
36. Eggins, R., Haslam, S., & Reynolds, K. (2002). Social Identity and Negotiation: Subgroup Representation and Superordinate Consensus. *Personality and Social Psychology Bulletin* , 28, 887.
37. Fernández, M. (2002). Race in Cyberspace. *Callaloo* , 675-679.
38. Fortier, A.-M. (2008). *The blood in our veins: White unease, introspection, and the promise of corporeal transparency in multicultural times*. Retrieved June 25, 2011, from Department of Sociology, Lancaster University, Lancaster LA1 4YL, UK:
<http://www.lancs.ac.uk/fass/sociology/papers/fortier-blood-in-our-veins.pdf>
39. Franklin, R. (2010). *Hate Directory*. Retrieved February 15, 2011, from Hate Directory:
<http://www.hatedirectory.com/hatedir.pdf>
40. Gardner, H. (2009). War and the media paradox. In A. Karatzogianni, *Cyber Conflict and Global Politics* (pp. 13-31). New York: Routledge.
41. Garner, S. (2006). The Uses of Whiteness: What Sociologists Working on Europe Can Draw from US Research on Whiteness. *Sociology* , 40 (2), 257–275.
42. Gerstenfeld, P. B., Grant, D. R., & Chiang, C.-P. (2003). Hate Online: A Content Analysis of Extremist Internet Sites. *Analyses of Social Issues and Public Policy* , 3 (1), 29-44.
43. Greene, J. C. (2008). Is Mixed Methods Social Inquiry a Distinctive Methodology? *Journal of Mixed Methods Research* , 2 (1), 7-22.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

44. Haddon, L. (2009). *Findings of the EU Kids Online project*. Retrieved July 20, 2010, from E-Safety Live '09 Conference, Bristol, UK:
<http://www2.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/Presentations/eSafetyConference09.ppt>
45. Hall, J. R., D.Schuyler, P., & Trinh, S. (2000). *Apocalypse Observed; Religious movements and violence in North America, Europe and Japan*. London: Routledge.
46. Hine, C. (1998). *Virtual Ethnography*. Retrieved August 29, 2009, from IRISS '98: Conference Papers: <http://www.intute.ac.uk/socialsciences/archive/iriss/papers/paper16.htm>
47. Hitchins, K. (2002). The Idea of Nation among the Romanians of Transylvania, 1700-1849. In Centre for the Study of Imaginary, New Europe College, *Nation and National Ideology. Past, Present and Prospects. Proceedings of the International Symposium held at the New Europe College, Bucharest, April 6-7, 2001*. (pp 78-110). București: Imprimeria Arta Grafică.
48. Hockenos, P. (1994). *Free to Hate. The Rise of the Right in Post-communist Eastern Europe*. New York: Routledge.
49. Hodgdon, L. (1995). *Visual Strategies for Improving Communication*. Troy, USA: Quirk Roberts Publishing.
50. Hogg, M., Abrams, D., Otten, S., & Hinkle, S. (2005). The Social Identity Perspective: Intergroup Relations, Self-Conception, and Small Groups. *Small Groups Research* , 35, 246.
51. Holodynski, M., & Friedlmeier, W. (2006). *Development of Emotions and Emotion Regulation*. USA: Springer.
52. Iluț, P. (2009). *Psihologie socială și sociopsihologie*. Iași: Polirom.
53. Ina, J. X., & Rosaldo, R. (2002). *The Anthropology of Globalization. A Reader*. Blackwell Publishers.
54. Institutul Român pentru Evaluare și Strategie. (2010). *Percepția publică a minorității rome*. Cluj-Napoca: Institutul Român pentru Evaluare și Strategie.
55. Institutul Român pentru Evaluare și Strategie. (2011). *Românii și internetul. Studiu priuivind utilizarea internetului în România și comportamentul internautic al românilor*. Cluj-Napoca: Institutul Român pentru Evaluare și Strategie.
56. Ionescu, C. (2011). Sondaj IRES: Mai mult de jumătate dintre români, utilizatori ai internetului. Retrieved April 2, 2011, from http://www.bursa.ro/sondaj-ires-mai-mult-de-jumatate-dintre-romani-utilizatori-ai-internetului-116710&s=print&sr=articol&id_articol=116710.html

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posдру2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

57. Jackson, J., & Smith, E. (1999). Conceptualizing Social Identity: A New Framework and Evidence for the Impact of Different Dimensions. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 25, 120.
58. Joyce, K. (2008). Demographic Winter of Our Discontent. *The Nation*.
59. Karatzogianni, A. (2009). *Cyber Conflict and Global Politics*. New York: Routledge.
60. Karatzogianni, A. (2006). *The Politics of Cyberconflict*. New York: Routledge.
61. Keely, A. (2010). Minority group numbers set to rise to 20 per cent. *The Independent*, pp. <http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/minority-group-numbers-set-to-rise-to-20-per-cent-2025087.html>.
62. Klein, N. (2007). *The shock doctrine: the rise of disaster capitalism*. New York: Metropolitan Books.
63. Kuntsman, A. (2010). Online Memories, Digital Conflicts and the Cybertouch of War. *Digital Icons: Studies in Russian, Eurasian and Central European New Media*, 4, 1-12.
64. Lazăr, M. (2000). Populația județelor Covasna și Harghita. Aspecte ale conviețuirii interetnice. In L. Nastasă & L. Salat, *Relații interetnice în România postcomunistă. Documentele conferinței "Modelul românesc de relații interetnice. Ultimii zece ani, următorii zece ani. București, 7-8 iulie 2000"*. (pp. 345-389). Cluj-Napoca: Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală.
65. Lee, E., & Leets, L. (2002). Persuasive Storytelling by Hate Groups Online : Examining Its Effects on Adolescents. *American Behavioral Scientist*, 45 (6), 927-957.
66. Leoussi, A. (2007). National symbols: Ethnicity and historical continuity in post-communist 'New Europe'. In A. Leoussi, & S. Grosby, *Nationalism and Ethnosymbolism: History, Culture and Ethnicity in the Formations of Nations* (pp. 161-185). Edinburgh: Edinburgh University Press.
67. Levin, B. (2002). Cyberhate : A Legal and Historical Analysis of Extremists' Use of Computer Networks in America. *American Behavioral Scientist* (45), 958-988.
68. Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K. (2011). *Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full Findings*. London: EU Kids Online: London School of Economics.
69. Maalouf, A. (2003). *In the Name of Identity. Violence and the Need to Belong*. Penguin Books.
70. Macionis, J., & Plummer, K. (2007). *Sociology*. Edinburgh: Pearson Education Limited.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

71. Mayer-Schönberger, V. (2009). *Delete: The Virtue of Forgetting in the Digital Age*. Princeton, USA: Princeton University Press.
72. McLuhan, M. (1962). *The Gutenberg Galaxy*. London: Routledge & Kegan Paul.
73. McMahon, D. (2011). What Makes You Happy? How Our Notions of "Happiness" Can Doom Us to Sadness. *YES! Magazine* , p.
http://www.alternet.org/culture/150778/what_makes_you_happy_how_our_notions_of_happiness_can_doom_us_to_sadness.
74. Michel, N., & Honegger, M. (2010). Thinking Whiteness in French and Swiss Cyberspaces. *Social Politics* , 17 (4), 423–449.
75. Mihăilescu, V. (1999) Imagini ale celuilalt. O perspectivă antropologică, în Culic, Horvath & Stan, *Reflecții asupra diferenței*, (pp. 105-116). Cluj-Napoca: Limes.
76. Mitra, A. (2002). Theorizing cyberspace: the idea of voice applied to the internet discourse. *New Media & Society* , 4 (4), 479–498.
77. NA. (2011). *Președintele României*. Retrieved April 2, 2011, from
http://www.presidency.ro/?_RID=htm&id=81&exp2=ro
78. Nakamura, L. (2008). *Digitizing Race. Visual Cultures of the Internet*. Minnesota: University of Minnesota Press.
79. Pantazi, R. (2011). Zidul de la Baia Mare: Protecția sau ghețozarea țiganilor? . *HotNews* , pp. <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-9215801-zidul-baia-mare-protectia-sau-ghețozarea-tiganilor.htm?cfat=>.
80. Pârâianu, R. (2007). Culturalist Nationalism and Anti-Semitism in Fin-de-Siecle Romania. In M. Turda, & P. Weindling, *Blood and Homeland. Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe 1900-1940* (pp. 353-375). Budapest: Central European University Press.
81. Perry, B., & Olsson, P. (2009). Cyberhate: the globalization of hate. *Information & Communications Technology Law* , 18 (2), 185-199.
82. Pop-Eleches, G. (2001). Romania's Politics of Dejection. *Journal of Democracy* , 12 (3), 156-169.
83. Realitatea. (2010). Etnicii bulgarii ar putea ajunge minoritari în propria țară în 2050. *Realitatea.net* , pp. http://www.realitatea.net/etnicii-bulgarii-ar-putea-ajunge-minoritari-in-propria-tara-in-2050_775150.html.
84. Ritchie, L. (2004). Threat: a Concept Analysis for a New Era. *Nursing Forum* , 39 (3), 13.
85. Roberts, A. (2006). *The History of Science Fiction*. New York: Palgrave Macmillan.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

86. Roberts, L., Smith, L., & Pollock, C. (2004). Ethics and engagement in communication scholarship : analyzing public online support groups as researcher/participant-experiercer . In E. A. Buchanan, *Readings in virtual research ethics issues and controversies* . Hershey, PA : Information Science Pub.
87. Rogers Brubaker, M. F. (2006). *Nationalist Politics and Everyday Ethnicity in a Transylvanian Town*. Princeton: Princeton University Press.
88. Rogers, S. (2010). Mapping facebook friends: how they did it. *The Guardian* , pp. <http://www.guardian.co.uk/news/datablog/2010/dec/14/facebook-friends-mapping>.
89. Rogozanu, C. (2011). Mutarea romilor lângă groapa de gunoi. În Cluj, lupta continuă. *Voxpublica* , retrieved on-line on 15 June 2011, from <http://voxpublica.realitatea.net/politica-societate/mutarea-romilor-linga-groapa-de-gunoi-in-cluj-lupta-continua-57979.html>.
90. Rus, C. (2002). Relațiile interculturale din România – o perspectivă psihosociologică. In Poledna R., Ruegg F. & Rus C. *Interculturalitate. Cercetări și perspective românești*. (pp. 51-63). Cluj-Napoca: Cluj University Press.
91. Said, E. (1978). *Orientalism*. New York: Pantheon Books.
92. Sfikas, T. (1999). National movements and nation builing in the Balkans, 1804-1322: Historic origins, contemporary misunderstandings. In T. Sfikas, & C. Williams, *Ethnicity and nationalism in East Central Europe and the Balkans* (pp. 13-45). Farnham, UK: Ashgate Publishing.
93. Spencer, P., & Wollman, H. (1999). Nationalism, politics and democracy in the development of post-communist societies. In T. Sfikas, & C. Williams, *Ethnicity and nationalism in East Central Europe and the Balkans* (pp. 73-123). Farnham, UK: Ashgate Publishing.
94. Stroebe, K., Lodewijckx, H., & Spears, R. (2005). Do Unto Others as They Do Unto You: Reciprocity and Social Identification as Determinants of Ingroup Favoritism. *Personality and Social Psychology Bulletin* , 31, 831.
95. Tateo, L. (2008). The “Fascist” Discourse in Computer Mediated Communication: The “dual strategy” model of the Italian Extreme Right. *Psicologia & Societate* , 20 (2), 277-286.
96. TenHouten, W. (2007). *A General Theory of Emotions and Social Life*. New York: Routledge.
97. The Daily Mail. (2007). White people in UK's cities 'likely to be a minority in 20 years'. *The Daily Mail* , pp. <http://www.dailymail.co.uk/news/article-478910/White-people-UKs-cities-likely-minority-20-years.html>.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posдру2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

98. Tismăneanu, V. (1998). Excepționalism românesc. *Sfera Politicii* , 62, 9-17.
99. Turda, M., & Weindling, P. (2007). *Blood and Homeland. Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe 1900-1940*. Budapest: Central European University Press.
100. Turner, J. (2007). *Human Emotions. A Sociological Theory*. New York: Routledge.
101. Turner, J. (2006). Psychoanalytic Sociological Theories and Emotions. In J. T. Jan Stets, *Handbook of the Sociology of Emotions*. USA: Springer.
102. Veșe, V. (2003). Ethnic Majorities and Minorities in Central Europe. In C. Levai, V. Veșe, & U. d. Edizioni Plus (Ed.), *Tolerance and intolerance in historical perspective*. Pisa.
103. Wallerstein, I. (1974). *The modern world system*. New York: Academic Press.
104. Weaver, M. (2010). Angela Merkel: German multiculturalism has 'utterly failed'. *The Guardian* , pp. <http://www.guardian.co.uk/world/2010/oct/17/angela-merkel-german-multiculturalism-failed>.
105. Wellman, B., Quan-Haase, A., Boase, J., Chen, W., Hampton, K., Isla de Diaz, I., et al. (n.d.). *The Social Affordances of the Internet for Networked Individualism*. Retrieved May 10, 2007, from <http://jcmc.indiana.edu/vol8/issue3/wellman.html>
106. Whine, M. (2006). *Cyberhate, Antisemitism, and Counterlegislation*. (J. C. Affairs, Ed.) Retrieved March 6, 2011, from Post-Holocaust and Anti-Semitism: <http://www.jcpa.org/phas/phas-047-whine.htm>
107. Williams, C. (1999). Imagined Democracy: Ethnicity and nationalism in East Central Europe and the Balkans. In T. Sfikas, & C. Williams, *Ethnicity and Nationalism in East Central Europe and the Balkans* (pp. 45-73). Farnham, UK: Ashgate Publishing.
108. Wohl, M., Branscombe, N., & Reysen, S. (2010). Perceiving your group's future to be in jeopardy: Extinction threat induces collective angst and the desire to strengthen the ingroup. *Personality and Social Psychology Bulletin* .
109. Yinger, M. (1985). Ethnicity. *Annual Review of Sociology* , 11, 151-180.
110. Zimbardo, P. (2009). *Efectul Lucifer*. Bucuresti: Nemira.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investeste în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

LISTA DE LUCRĂRI

1. articole/studii publicate în reviste de specialitate recunoscute național

2. articole/studii publicate în volumele unor manifestări științifice naționale recunoscute

→ Adela Fofiu, 2010, *The Citizen Charter. From Measures of Trust to Reinforcement of Trust*, in Toma Burean, ed., 2010, *Youth Civic Engagement versus Apathy. Education, Values and Internet as Mediating Factors*, Cluj: Ed. Accent

3. articole/studii publicate în reviste de specialitate de circulație internațională recunoscute, din țară și din străinătate

→ Adela Fofiu, 2011, *Apocalyptic recounts on the Romanian internet: the New Right warnings on the end of Romania*, *Studia Sociologia*, vol. 56, nr.1

→ Adela Fofiu, 2011, *Europe might exist no more. The story of Europe's apocalypse as told on-line by the Romanian New Right*, *Europolis - Journal of Political Analysis and Theory*, vol. 5, nr. 1

4. articole/studii publicate în volumele unor manifestări științifice internaționale recunoscute, din țară și din străinătate

→ Adela Fofiu, Andrea Pereira, Fabio Fasoli, Lee Shepherd, 2010, *Reports from the EASP summer school 2010, August 23-September 6, 2010, Aegina, Greece - The role of threat and fear on collective action among majority group members*, *European Bulletin of Social Psychology*, vol. 22, nr. 2

5. brevete de invenție

6. alte publicații

→ Adela Fofiu, Maria Szekely, 2009, *Extinderea familiei monoparentale în prezent: între disfuncție și normalitate*, in Petru Iluț, ed., 2009, *Familia monoparentală în România și fenomene conexe*, Cluj: Presa Universitară Clujeană

→ Adela Fofiu, 2011, *Noi sub amenințarea lor: o meta-analiză a discursului urii în spațiul virtual*, in Petru Iluț, ed., 2011, *Studii de sociopsihologie*, Cluj: Presa Universitară Clujeană

→ Camelia Badea, Nina Cugler, Adela Fofiu, 2009, *Carta Cetățenilor: Calitatea serviciilor publice în viziunea cetățenilor*, raport de cercetare în cadrul proiectului „Carta cetățenilor” – PHARE 2006 Consolidarea rolului societății civile în procesul de integrare a României, <http://agenda21.org.ro/download/raport%20voluntari%20aug%2009%20-%20revizuit.pdf><http://agenda21.org.ro/download/raport%20voluntari%20aug%2009%20-%20revizuit.pdf>

→ Dan Chiribuca, Călin Moldovan-Teseliu, Coca Vieru, Bianca Fizeșan, Cristian Pop, Dan Jecan, Mihai Brusturean, Camil Postelnicu, Mircea Comșa, Ionela Răcățău, Adela Fofiu, Crina Matei, Mihaela Moga, 2010, *Raport de cercetare cantitativă și calitativă componenta A1 în cadrul proiectului “Crearea și promovarea de instrumente de economie socială în scopul incluziunii pe piața forței de muncă a grupurilor defavorizate”*, POSDRU/84/6.1/S/57308, <http://cluj2010.files.wordpress.com/2010/12/raport-economie-sociala-sectiunea-1.pdf>

Conducător de doctorat,

prof. dr. Petru Iluț

Doctorand,

Adela Fofiu

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI !

Titlul proiectului
„Studiile doctorale factor major de dezvoltare a cercetărilor socio-
economice și umaniste”
POSDRU 6/1.5/S/4
Proiect cofinanțat din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
Departamentul Cercetare și Management de Programe
Str. Universității, nr. 7-9, 400091 Cluj-Napoca
Tel. (00) 40 - 264 - 40.53.00*; int. 5329
Fax: 40 - 264 - 59.19.06
E-mail: bd.posdru2008@ubbcluj.ro